

tudi za Slovence. Ali marsikateri bo vprašal, kako pa naprej? Temu odgovorim: če te poti ne nastopimo, potem že celo ne pridemo naprej, če jo nastopimo, je vsaj začetek od začetka storjen. Da je tovarnska obrtnija pri vseh slabih nasledkih, ki jih more imeti, za občni blagostan važna, to vsakdo prizna. Za obrtnijske izdelke, posebno pa tkaninske, grejo vsako leto iz slovenskih dežel milijoni na ptuje.*) Naši ubožni ljudje pa morajo iti dostikrat za male krajcarje v mesto služiti, kjer se večidel na duši in na telesu pogubijo. Ali bi ne bilo boljše, ko bi delali v kakej domačej tovarni sebi v korist, narodu pa v blagostan? Obrtnijo si pridobiti je pa tudi zavoljo tega važno, da dobi narodno življenje trdno podlago, ker smo drugače drugim na milost in nemilost izdani. Konečno še rečem, da v takošnjih rečeh ne velja veliko govoriti, temveč le storiti. Nekateri veliki narodi storijo in potem še le govorijo, ko je že stvar dognana, drugi majhni se pa na prvo pričkajo, ne storijo pa drugega ničesar.

Skušajo si v današnjem času povzdigniti obrtnijo vsi evropejski narodi, celo Madjari, katerim bi domače obrtnije zavoljo ugodnega naravnega položaja najmanj bilo potreba.

Sklenem torej z željo, da bi se spolnilo, kar sem nasvetoval, da bi se pa tudi našel kak narodnjak, ki bi napravil kako ustanovo za obiskovalce obrtnijskih šol. Gotovo se ne motim, če rečem: Še pozni rodovi bi ga ohranili v hvaležnem spominu!

M. S.

Gospodarske stvari.

Prvo kovanje.

Enkrat mora biti; ko doraste žrebe, mora iti v kovačnico in tu se izgori po gostem, da se upira kovaču ter se ne da iz lepa podkovati. Kaj si če sedaj gospodar? Naj ga pretepa? Ne; ni misli na to, da se konj poboljša s tem, da ga pretepa. Konj še bode le huji. Sila tu, kakor tudi v obče le redko kje, nič ne pomaga, pač pa se pokvari žival, da bode še le bolj hudobna.

Veliko bolje torej stori oni gospodar, ako ravna z živalijo tako-le: Konju se dajo brzдови in naglavnjača; potem pa se gospodar postavi pred konja, tik pred njegovo glavo. Zatem mu gleda ostro v oči in z roko premika na rahlem brzdo in naglavnjačo. S tem moti žival, da ne gleda drugam in se ne skrbi za reči, ki se godé okoli nje. Treba je pri tem še to, da se spravi izpred konja vse, kar bi ga utegnilo kje premotiti.

Kedar se godi to spredaj, pri glavi konja, začne zadaj kovač živali vzdigati zdaj eno,

zdaj drugo nogo. Ako pusti žival, da se mu noga vzdigne in zopet na tla postavi, tedaj naj se zopet vzdigne noga in iz prva rahlo, in če je to ne splaši, potem pa se potrka že bolj trdno s kladivom na kopito. V tem, ko dela to kovač zadaj, mora gospodar spredaj zmerom gledati konju v oči in če se žival hoče vspeti, naj jo pogleda hudo in strese za brzdo. S tem zatre že prvi nepokoj živali in žival tako ne utegne brcniti ali kaj druga storiti, da bi bilo kovaču na škodo.

Ako pa stoji konj mirno, naj ga gospodar kliče pri imenu, lisec, vranec itd. Vrhu tega ga še naj gladi, boža nad očmi, po čelu, po sencih. Ako je muh, naj še jih kdo odganja. Da je pri tem treba potrpežljivosti in to vstrajne, razumeje se lahko. Večkrat je treba več dni tako ravnati s konjem, predno se da kovati; če pa človeku ne izmanjka potrpežljivosti, privadi s časom žival na se in kovanje mu pojde srečno izpod roke. Dve-, trikrat če se tako podkuje žival, ne da se mu godi sila, potem izgubi večji del do čista svojo trmo.

Sejmovi. Dne 3. maja na Ptujski gori, v Laškem trgu in v Selnici pri Mariboru. Dne 4. maja pri sv. Trojici v slov. gor. in v Svičini. Dne 5. maja v Mariboru, v Sentjurji na južni žel., v Gornjemgradu, na Ponikli, v Stradnu, v Brežicah, v Slov. Bistrici in na Vidmu. Dne 6. maja v Celji in v Radgoni, na obeh krajih tudi za konje.

Dopisi.

Od sv. Križa pri Slatini. (Zborovanje kat. pol. društva) Po dolgem času je prišlo do tega, da je naše društvo priredilo svoj letni javni občni zbor. Dne 20. aprila ob 1/4 uri odpre podpredsednik župan g. M. Debeljak zborovanje ter navzoče prisrčno pozdravi. Med drugimi so prišli gg.: dr. Jurtela, naš deželni poslanec, iz Ptuja. Franc Matjašič, potovalni učitelj, iz Maribora in J. Planinšek, izdelovatelj brizgalnic, iz Ptuja. Prvi govori Fr. Matjašič o vinoreji, ameriški trti in škropljenji proti peronospori, in to končno gosp. Planinšek kaj prijazno razkaže. Za tem pregovori naš obče ljubljene deželni poslanec gosp. dr. Jurtela v kratkem, pa kaj zanimivem govoru o političnem stanju Slovencev med Nemci, posebno v zadnjih 10 letih in kako da se v deželnem zboru ne da za nas Slovence ničesar doseči. Ob enem prijavi, da on ni kandidiral za to poslanstvo in da tudi ne misli kandidovati, da pa se je pustil voliti le na prigovarjanje slovenskih domoljubov, pač pa, da hoče ostati vedno zvest svojemu ljubljenu slov. narodu ter vedno podpirati vsako narodno podjetje. Za tem se je volil novi odbor in ko se s trikratnim živio-klicem na previt-

*) Glej spis o bombažnej obrtniji v koledarju družbe sv. Mohorja 1886.

lega cesarja zakliče se zborovanje konča. Večer pa je bila prosta, pa kaj prijetna zabava. Zraven društvenikov ostali so še gospodje iz Ptuja in Maribora in domači častiti duhovniki, med kojimi so se vrstile primerne zdravice: vse pa je razveseljeval naš domači pevski zbor. Na zadnje se razidemo vsi zadovoljni na svoj dom.

Od Marije Snežne. (Prošnja. Studeneec.) Dne 30. prosinca je imel tukajšnji šolski svet sejo. Po seji je gosp. Viktor Barth, cmureški zdravnik, potegnil iz znotrašnjega žepa nekošnje pismo, prošnjo za nemščino. Sedaj je tukajšnja šola še slovenska, učitelji govorijo po slovenskem z otroci in jim toraj razlagajo vse po slovenskem. Inače pravimo to tako: v naši šoli je slovenski učni jezik in to je popolnem pravično, ker so otroci skoro skoz in skoz samo slovenski in tisti otroci, ki niso popolnem slovenski, zastopijo vendar toliko slovenski, da se lahko učijo po slovenski. Se vé, da je takih zelo malo, kakih par. V tisti prošnji pa, katero je g. Barth pritresel k seji in katero so izdelale nemške roke po svojih željah, je zato, ker hočejo vedeti nemški, bilo zapisano, da Snežničani želijo nemško šolo. Popolnoma nemška šola še tukaj vendar ne more biti, to še spoznajo toti modri Salamoni. Zatorej pišejo in prosijo tako: V prvem razredu naj učitelji učijo vse po slovenskem; v drugem pa na pol nemški, v tretjem pa popolnem nemški. To bi pač bilo nevsmljeno terjanje od otrok. Bralec, ti si menda zdaj misliš, kaj bo g. učitelj storil, če bodo moral učiti po nemškem slovenske otroke, kako bodo jim tedaj razložil in dopovedal tisto, česar ne bodo otroci zastopili? Menda po nemški? No to bi bilo tako, kakor se je zgodilo tam, kjer je mati učila otroka nemški, in otrok je radovedno popraševal mater, kako se ta in ta stvar imenuje po nemški, in je enkrat vprašal mater, kako se imenuje zajec po nemški: Mati, kaj ne, da se zajec pravi po nemški lesica? Če bode se po nemškem vse razlagalo, tedaj bodo otroci zastopili ravno toliko, kolikor je zastopil tisti otrok, ki je slišal, da je neka mati klicala svojega otroka k sebi: „kum her!“ Prvi otrok je torej mislil, da je temu ime: Kumher in zavoljo tega ga je tudi klical tako: Kumher! (hodi sem!) Ker pa Kumher ni hotel slišati svojega novega imena, za to ga je oni drugi otrok začel tožiti svoji materi: „Mati! vidite, da Kumher neče iti sem.“ Da v prošnji ni bila napisana želja Snežničanov, ampak želja velikih Nemcev in nemškutarjev, to sem že omenil in je tudi očitno iz tega, ker je gosp. Barth moral še le nagovarjati ude krajnega šolskega sveta za-njo. (Dalje prih.)

Iz Škoflje vesi. (Narodna zmaga.) V ponedeljek (28.) in torek (29. m. m.) priborili

smo si Slovenci sopen velik uspeh. Ta dneva vrgli smo v našej občini, ki spada med največje celjskega okraja (broji 2643 prebivalcev), nemškutarijo tako hudo na tla, da se bo teško kedaj zopet opomogla; ampak bo prej ko ne na tihej sušici umrla. Ta dneva je bila namreč volitev v občinski odbor in pri tej volitvi propala je dozdej vladajoča nemčurska stranka tako hudo, da ji noben doktor ne pomore več. V tretjem razredu dobili so slovenski kandidati po 208—238 glasov, nasprotni pa samo po 50—68: v drugem razredu naši po 58, nasprotni samo 13 glasov; in v prvem razredu naši po 20, oni pa le po 9 glasov. Nemškutarji imeli so v celjskem okraju še samo tri kmetse občine, Sv. Peter v Sav. dolini, Teharje in Škofljo ves. Zadnja je pala, v dokaz, da Slovenci od leta do leta napredujemo, da „Slovan gre na dan!“ Čast vrlim slovenskim kmetom, ki so brez posebne agitacije prišli na volišče, da jih je bilo vse črno videti. Pokazali so, da spoštujejo sami sebe in svoje ime!

Iz Stranic pri Konjicah. (Ubožnina.) Huda nadloga nas tare v sedanjem času, zavedlje pa prebrisane in nevedne postestnike v naši občini, ker moramo s svojimi pičlimi dohodki plačevati visoke občinske priklade. Z njimi pa gospodari naše obč. predstojništvo potratno in recimo, ne premišljeno: Čemu pač podpira neko žensko osebo, še ne 40 let staro, katera je zmožna vsako kmetiško delo opravljati? Ona je dobivala še pred kratkim časom od 2 do 3 gld. obč. podpore na mesec. Zadnji čas pa se ji je denarna podpora vendarle odklonila; zato pa smo jo morali posestniki odločene dneve v hišah preskrbljevati. Obč. predstojništvo naj bi pač v prihodnje bolj gledalo na resnično uboge, ter jih dostojno podpiralo, pa ne na take, ki se le hlinijo, da so ubogi. Ta prihlinjena ženska oseba se je pa sedaj občini hvaležno skazala s tem, da je povila otroka, ki ga bode prej ali slej občini za izgojo prepuštala. J. S.

Iz Dramelj. Dopisnik „v svojih zadnjih izdihljeh“ v 16. številu daje mi povod, resnične in tehtne reči svetu poročati. Dopisnik bi moral premisliti, da je z vsem le sam sebe osmešil, kajti naše dozdanje občinske razmere so že daleč na okrog znane, kar že cesta sama spričuje in dopisnik zavedlje ob stranko, koja upamo, da še po volji božji zmaga tukaj. Ona bi si pač ne zamogla šteti v čast, da bi jo ta slaba peščica nasprotnikov hvalila! Resnično pa je, kar dodisnik trdi, da še ni bilo sitnob na volitvi, ker do sedaj je tudi le ena rodbina in nje privrženci župana volila; naši kmetje se niso zavedali, da imajo tudi oni pravico do volitve, dokler jih ni ta „ne v Dramljah izcimnjena“, ampak sedaj naseljena gospôda izdramila in podučila, kajti sv. apostol Jakob pravi: „Kdor

bi lahko kaj dobrega storil, pa ne stori, to mu je v greh šteto!" Torej možje, stopite naprej in idite na volitev ter volite može, od kojih smete pričakovati, da pridobijo fari zgubljeno čast! Zavoljo pooblastil pa, da bi dotičniki ne bili vedeli za izročitev, tedaj bi nas nasprotniki smeli drugače prijeti, ako bi resnica bila. — Dosti za zdaj, ako pa komu ne zadostuje, prihodnjič več.

Iz Zgornje Ponikve. (Priznanica.) Kakor zanisljivo poizvemo, je krajni šolski svet „Zgornja-Ponikva“ v svoji seji z dne 20. aprila sklenil, prevzvišenim knezoškofom šolskega odbora visoke gosposke zbornice, za njih trud in nevstrašeno ter odločno postopanje zoper sedanjo medversko šolo, najtoplejšo zahvalo izreči, in na dotičnem mestu naznaniti, kar se je tudi zgodilo. Ob enem se tudi prosi: Slovencem braniti vero, tako tudi materni jezik, kajti le na podlagi maternega jezika, — tu slovenskega, — zamore slovenska mladina se česa naučiti, in za bodočnost tudi obdržati.

Politični ogled.

Avstrijske dežele. Sedaj je gotovo, da skliče vlada drž. delegaciji, avstrijsko in ogersko, na den 4. junija v zborovanje in sicer tokrat v Budapešto. Največ jim bode dela z ministrom skupne armade. Za „smodnik brez dima“ bode neki treba veliko denarja. — V drž. zboru so vzprijeli proračun ministra notranjih zadev in pa za uk in bogočastje. Pri obeh je šlo vse precej gladko. Kakor je podoba, čaka še liberalna stranka, češ, da še pride vendar le kje čas za njo in se nje možem položi krmilo vlade, vsaj deloma, v roke. — Na večih krajih na Českem in v Galiciji so nastali nemiri od strani delalcev in treba je bilo vojakom seči za orožje. To je nauk za delalce in vlado, kaj da utegne priti dne 1. maja, o „prazniku delalcev“. Pravi se, da ima vlada vse k redu in tudi nagla sodba se lahko izreče, če je bode kje treba. Upajmo, da ne bode sile za-njo! — Grof Wurmbbrandt, štajarski drž. glavar vtaplja se čedalje globlje v nemškem liberalizmu in se nosi, kakor da ne pozna slov. ljudstva v deželi. Mož pa je doma na Borlu v slov. Halozah. — Da zmajajo naši konservativni Nemci pri dež. volitvah v večih krajih, kakor doslej, za to je sedaj veliko upanja, ker so izlasti nemški kmetje nezadovoljni z osemletno šolo. — Na Koroškem se pridno nabirajo podpisi v zahvalo škofom gledé na njih odločno besedo v verski šoli. To je hvale vredno, sicer se pa umeje samo ob sebi, da se zлага vsak katolik, kakor v drugih rečéh, tako še posebno v tej reči s svojim škofom. — Društvo „Straža“ si je izvolilo slov. poslanca Fr. Murija za častnega člana. — Iz drž. denarjev dovoli drž.

zbor 25.000 gld. podpore tistim prebivalcem na Kranjskem, ki trpé pomanjkanje zavoljo lanske slabe letine. — Iz dolenjske železnice bode resnica in leži načrt postave za-njo že v drž. zboru. Ni dvoma, da se vsprejme v njem. — V Gorici vršé se dopolnilne volitve v mestni zastop prihodnji teden in je brž za lahonsko stranko največ upanja, da pridejo nje može v zastop. — Liberalni Italijani v Trstu se penijo same jeze, ker sta slov. poslanca dr. Ferjančič in Nabergoj razkrila v drž. zboru njih sumljivo domoljubje. Vse pa jim diši bolj, kakor to, kar jim daje Avstrija. — Vsa je podoba, da se izvrši volitev metropolita pravoslavne cerkve na Hrvaškem gladko, po volji ogerske vlade. — Ogerski naučni minister, grof Ozaky nima sreče, kajti njegov razglas o mešanih zakonih je tak, da žali katol. cerkev, a kalvincem še daje neki premalo pravice. Vsi škofje so zoper ministra v tej reči. — V okraji Kolomejskem v Galiciji so nastali nemiri in to velja judom, ki so v onih krajih še bolj, kakor kje drugje, prave pijavke za krščansko ljudstvo.

Vunanje države. O poroki avstrijske nadvojvodinje Marije Valerije pošljejo sv. Oče iz Rima posebno lepo darilo iz spoštovanja do svetle cesarske rodbine. — V Italiji so ljudje sicer siti Crispija in njegovih prostozidarjev, vendar pa še ni moza, ki se upa postaviti na njegovo mesto. Zato še ne bode tako hitro konec Crispijeve nesrečne vlade. — Na Francoskem so se izvršile sedaj dopolnile volitve, kar jih še niso bili doslej potrdili. Pridobila si je pa vsled njih sedanja vlada nekaj novih poslancev. Da se to ni zgodilo brez sile, to ugaane človek lahko, ako pozna vladne može. — Tudi v Parizu bodo imeli dne 1. maja oprava z delalci in tu ne bodo opravili brez krvi. — V Londonu, glavnem mestu Anglije, razpravlja se načrt vlade za postavu, ki dovoljuje Irce, da si kupijo zemljišča, ako jim jih kdo proda. Tega doslej niso smeli. — Da pride nemški cesar tudi letos v Rusijo, to je sedaj že blizo gotovo. Izgodi se pa najbrž tačas, ko bodo vojaške vaje pri Carskem selu. Nemčija torej na vsak način želi, da se sprijazni z Rusijo. — Kar se tiče ruskih dežel, želi car, da se odpravijo vsi judje, ki niso Rusi, to se pravi, vsem bode s časom treba iz Rusije, kajti Rusu ni lahko postati judu. Za to že postavu skrbi, da jud ne dobi take pravice. — O Bolgariji je sedaj tiho in nič se ne izve iz nje in to je more biti dobro; vsaj toliko je menda resnica, da je ljudstvo v miru, pri svojem delu. — Turški sultan ima se odločiti za to, ali še naj ostane naprej obsedni stan na otoku Creta ali pa se odpravi, vsaj za nekaj časa. Pravi se, da je tursko ministerstvo za zadnje. No, ako je tako, tedaj ni več nevarnosti, da se